

WSTĘP

W procesie podejmowania decyzji istotną rolę odgrywają metody ilościowe, a wśród nich prognozowanie.

Prognozowanie jest cennym narzędziem w działalności podmiotów gospodarczych. W warunkach dynamicznych zmian ich bliższego i dalszego otoczenia, decydującą jest informacja zorientowana na przyszłość. Stąd też jedną z kluczowych umiejętności współczesnych menedżerów jest budowanie prognoz. Prognozowanie jest bowiem integralną częścią procesu zarządzania, a wiedza prognostyczna jest coraz bardziej doceniana na rynku pracy. Dotyczy to zwłaszcza sfery zjawisk ekonomicznych, w której rezultat decyzji podejmowanych dzisiaj jest w dużym stopniu uzależniony od tego, co będzie jutro. Prognozowanie zmniejsza niepewność i przyczynia się do wzrostu trafności podejmowanych decyzji, a tym samym do eliminacji strat w działalności podmiotów.

Treść niniejszej pracy została ujęta w cztery merytoryczne rozdziały. Pierwszy z nich wprowadza Czytelnika w podstawy teoretyczne prognozowania. W szczególności omówiono tu pojęcie prognoz i ich znaczenie w gospodarce, funkcje i klasyfikacje prognoz, zasady i metody prognozowania, organizację procesu prognostycznego oraz błędy prognoz *ex ante* i *ex post*.

Rozdział drugi dotyczy metod prognozowania opartych na klasycznych modelach tendencji rozwojowej zjawisk. Przedstawiono tu sposoby postępowania przy uwzględnieniu głównych składowych szeregów czasowych, tj. trendu, wahań sezonowych i przypadkowych. Wskazano również na możliwość prognozowania z wykorzystaniem średniorocznego tempa zmian.

Rozdział trzeci poświęcono prezentacji metod prognozowania na podstawie modeli adaptacyjnych. Modele te charakteryzują się dużą elastyczno-

ścią i zdolnością dostosowawczą do nieregularnych zmian kierunku trendu, jak również ewentualnych zniekształceń wahań sezonowych. Z tego względu modele adaptacyjne są szczególnie przydatne przy konstruowaniu prognoz krótkookresowych. W tej pracy skoncentrowano się na kilku metodach prognozowania należących do tej klasy, a mianowicie: metodach naiwnych, średniej ruchomej (zwykłej i ważonej), prostej metodzie wyrównywania wykładniczego Browna, podwójnej metodzie wyrównywania wykładniczego Holta, potrójnej metodzie wyrównywania wykładniczego Wintersa oraz metodzie trendu pełzającego (segmentowego) z wagami harmonicznymi.

W rozdziale czwartym zaprezentowano zagadnienia dotyczące budowy prognoz punktowych i przedziałowych na podstawie liniowego, jednorównaniowego modelu ekonometrycznego.

Prezentowana problematyka podawana jest od podstaw. Ułatwia to jej zrozumienie. Cenną zaletą pracy jest również – jak sądzę – zamieszczenie wielu przykładów ilustrujących istotę omawianych procedur oraz pokazujących możliwości interpretacji otrzymanych wyników. Ponadto w opracowaniu zawarto bogaty zestaw zadań do samodzielnego rozwiązywania. Kontrole stopnia opanowania wiedzy ułatwiają zamieszczone odpowiedzi do wszystkich zadań.

W podręczniku zaprezentowano obszerną bibliografię na temat prognozowania. Pozwoli to na pogłębienie znajomości prezentowanych zagadnień, jak również na poszerzenie wiedzy dotyczącej pominiętych w tej pracy metod prognozowania (np. prognozowania na podstawie modeli wielorównaniowych, prognozowania zmiennych jakościowych).

Podręcznik przeznaczony jest głównie dla studentów różnych kierunków, zwłaszcza uniwersytetów ekonomicznych i uniwersyteckich wydziałów zarządzania. Sądzę, że ze względu na zawarty w nim zakres przedmiotowy i zrozumiałą, jasną sposobność prezentacji zagadnień, będzie on przyjazny także dla studentów innych kierunków, jak również szerokiego grona praktyków zainteresowanych problematyką prognozowania w zarządzaniu przedsiębiorstwem.